

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KOMISIJA**

IŠVADA

DĖL SEIMO NARIO JONO VARKALIO GALIMO VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ KONFLIKTO

2017-11-08 Nr. 101-I-47

Vilnius

Seimo Etikos ir procedūrų komisija (toliau – Komisija): Rita Tamašunienė, Aušrinė Norkienė, Viktorija Čmilytė-Nielsen, Algimantas Dumbrava, Asta Kubilienė, Antanas Matulas, Rūta Miliūtė, Aušra Papirtienė, Kazys Starkevičius, gavusi Seimo nario Jono Varkalio kreipimąsi, o taip pat Seimo narių Ingridos Šimonytė ir Aušros Maldeikienės bei Antikorupcijos komisijos kreipimusis dėl Seimo nario Jono Varkalio galimo viešųjų ir privačių interesų konflikto ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto (toliau – Seimo statutas) 78 straipsnio 1 dalies 3 ir 11 punktų nuostatomis, teikia šią išvadą.

Etikos ir procedūrų komisija **nustatė:**

Seimo narės Aušra Maldeikienė ir Ingrida Šimonytė savo 2017 m. rugsėjo 15 d. kreipimesi Komisijai nurodė, kad 2017 m. rugsėjo 13 d. delfi.lt publikacijoje „Po susidomėjimo Seimo nario žmonos verslo laimėjimu – vyro vizitas“ teigiama, jog Seimo narys Jonas Varkalys lankėsi Lietuvos automobilių kelių direkcijoje kartu su Plungės rajono meru Andriumi Klišoniui ir galimai kalbėjo apie įmonės „Plungės Jonis-S“ laimėtą konkursą. Šios įmonės viena iš akcininkių yra J. Varkalio žmona. Publikacijoje Seimo narys J. Varkalys neneigia, jog buvo susitikęs su Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktorium Egidijum Skrodeniu, susitikime taip pat dalyvavęs ir Plungės rajono meras A. Klišonis. J. Varkalys teigia, kad susitikimo laiką derino iš anksto, o susitikimo tikslas buvęs 2018 m. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimas.

Tokios pat aplinkybės dėstomos ir Antikorupcijos komisijos 2017 m. rugsėjo 26 d. kreipimesi.

Pareiškėjai nurodo, jog pagal aprašytas aplinkybes galima būtų įtarti, jog Seimo narys J. Varkalys darė neteisėtą įtaką, kad jo žmonos verslui būtų priimtas palankus sprendimas.

Į Komisiją taip pat kreipėsi ir pats Seimo narys J. Varkalys, prašydamas paaiškinti, kaip jis turėtų elgtis ateityje, kai dalyvaujant susitikimuose dėl svarstomų teisės aktų, ne jo iniciatyva iškeliami klausimai, susiję su jo privačių interesų deklaracijoje nurodytais asmenimis. Taip pat ar jis turėtų nusišalinti, svarstant įstatymų projektus, susijusius su kelių, geležinkelių ir kitais statybos darbais.

2017 m. spalio 11 d. Seimo narys savo paaiškinime Komisijai nurodė, kad 2017 m. rugsėjo 11 d. dalyvavo iš anksto numatyta susitikime su Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriumi Egidijum Skrodeniu. Šį susitikimą inicijavo pats Seimo narys, ketindamas aptarti su E. Skrodeniu 2018 m. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimą. Šis klausimas yra aktualus, kadangi jis pats sulaukiantis daug žmonių skambučių iš visos Lietuvos. Pasak Seimo nario J. Varkalio, 2017 m. rugsėjo 8 d. jam paskambinęs Plungės rajono meras Andrius Klišonis ir pasakęs, jog

nori susitikti su E. Skrodeniu. Kadangi J. Varkalys jau buvo suderinęs susikimo laiką, jis pasiūlė A. Klišoniui vykti kartu. J. Varkalys teigia nežinojęs, kokia tema A. Klišonis pageidauja kalbėtis su E. Skrodeniu. J. Varkalys teigė, kad jokios įtakos niekam nedaręs. Pokalbiui pasisukus būtent apie vykusį Plungėje esančios žiedinės sankryžos rekonstrukcijos konkursą, kurį laimėjo AB „Eurovia Lietuva“, UAB „Plungės lagūna“ bei UAB „Plungės Jonis-S“ (pastarosios viena iš akcininkių yra J. Varkalio žmona Nijolė Varkalienė), J. Varkalys pokalbyje nebedalyvavo ir sutarė susitikti su E. Skrodeniu kitą kartą.

Paprašytas pateikti savo paaiškinimą, Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktorius E. Skrodenis nurodė, kad Kelių direkcija buvo informuota, jog į iš anksto suderintą susitikimą su Seimo nariu J. Varkaliu atvyko ir Plungės rajono meras A. Klišonis, kadangi pačiam nepavyko suderinti susitikimo laiko. Susitikimo metu buvo aptariama tik Kelių direkcijos pozicija nepasirašyti pirkimo sutarties su AB „Eurovia Lietuva“ bei rekomendacijos Plungės rajono savivaldybei nutraukti šią sutartį, konkurso laimėtojai aptariamai nebuvo. E. Skrodenis patvirtino, kad Seimo narys J. Varkalys susitikime dalyvavo, tačiau pokalbio metu nedėstė savo argumentų ar pozicijos.

Seimo statuto 18 straipsnyje įtvirtinta Seimo nario prievolė vengti interesų konflikto.

Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama Seimo nario mandatą naudoti ne pagal paskirtį, t.y. ne Tautos, valstybės ir rinkėjų interesams. Seimo narys privalo gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus.

To paties straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad kiekvienas Seimo narys, eidamas Seimo nario pareigas, privalo vengti interesų konflikto tarp Seimo nario privačių interesų ir jo pareigų atstovauti visuomenės interesams, taip pat neturi elgtis taip, kad visuomenėje kiltų abejonių, kad toks konfliktas yra. Iškilus interesų konfliktui, Seimo narys privalo elgtis taip, kaip nurodo šis statutas bei Etikos ir procedūrų komisijos ar Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos rekomendacijos. Seimo narys privalo daryti viską, kad jo sąžiningumas nekeltų visuomenei abejonių ir kad visuomenė turėtų visas galimybes tuo įsitikinti.

Seimo statuto 18 straipsnio 6 dalyje aprašyta nusišalinimo procedūra. Prieš prasidedant klausimo svarstymui arba svarstymo metu Seimo narys, kuris tokiaime klausime turi privatų interesą, privalo informuoti posėdžio pirmininką apie interesų konflikto grėsmę ir nusišalinti nuo tolesnio klausimo svarstymo ir balsavimo.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 2 dalyje privatus interesai apibrėžiami kaip asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, (ar jam artimo asmens) asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis turėti įtakos sprendimams atliekant tarnybines pareigas.

Interesų konflikto laikoma situacija, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, atlikdamas pareigas ar vykdydamas pavedimą, privalo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais (Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis)

Seimo statuto 18 straipsnio 4 dalyje ir Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta Seimo narių prievolė deklaruoti privačius interesus.

Seimo nariai, vadovaudamiesi Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostata, privalo pateikti privačių interesų deklaraciją elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) nustatyta tvarka. Seimo nariai privalo deklaraciją pateikti per 30 kalendorinių dienų nuo jų išrinkimo į pareigas dienos.

Jeigu atsirado naujų Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje išvardytų duomenų ar pasikeitė pateiktoje deklaracijoje nurodyti duomenys, deklaruojantis asmuo privalo deklaraciją patikslinti per 30 kalendorinių dienų nuo duomenų pasikeitimo ar naujų duomenų atsiradimo dienos (Įstatymo 7 straipsnio 1 dalis).

Jeigu paaiškėja naujos aplinkybės, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, deklaruojantis asmuo privalo deklaraciją papildyti nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo šių aplinkybių paaiškėjimo (Įstatymo 7 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarime konstatavo: „*Garantuojant viešąjį interesą, būtina išvengti nepagrįsto ir neteisėto interesų grupių poveikio, juo labiau spaudimo valstybės tarnautojams, priimančioms sprendimus vykdant viešąjį administravimą ir teikiant viešąsias paslaugas (arba dalyvaujantiems tuos sprendimus rengiant, vykdant, koordinuojant ir/arba kontroliuojant jų vykdymą ir kt.)*”.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra konstatavęs: „*Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo pažeidimo kvalifikavimui pakanka nustatyti, jog priimant sprendimą pareiškėjas nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja toks konfliktas.[...] Todėl valstybės tarnautojas priimdamas sprendimus privalo vengti net šališkumo regimybės.*” (2011 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A261-3154/2011)

VTEK savo sprendimuose taip pat yra ne kartą atkreipusi dėmesį į tai, kad Seimo nariams yra taikomi aukštesni veiklos skaidrumo ir atsakomybės standartai nei paprastiems valstybės pareigūnams ar tarnautojams. VTEK yra pabrėžusi, kad visuomenė turi pagrįstų ir teisėtų lūkesčių, kad Seimo nariai veikia laikydamiesi aukštesnių moralės ir tarnybinės etikos principų.

Etikos ir procedūrų komisija, vadovaudamasi Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo bei Valstybės politikų elgesio kodekso nuostatomis, **nusprendė:**

1. Nenustatyta, jog Seimo narys Jonas Varkalys dalyvaudamas susitikime su Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktoriumi E. Skrodeniu būtų daręs įtaką, kad jo žmonos verslui būtų priimtas palankus sprendimas.

2. Rekomenduoti Seimo nariui Jonui Varkaliui svarstant klausimus bei priimant sprendimus, tiesiogiai susijusius su UAB „Plungės Jonis-S“ vykdoma veikla bei veiklos sritimi, vadovautis savo sąžine, vengti situacijų, kad visuomenei kiltų įtarimų dėl viešųjų ir privačių interesų konflikto galimybės.

Pritarta bendru sutarimu.

Komisijos pirmininkė

Rita Tamašunienė